ECLI:LV:VAT:2021:1026.C71274119.13.S
Lieta Nr.C71274119
CA0224-21/3

Spriedums
Latvijas Republikas vārdā
Valmierā 2021.gada 26.oktobrī

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesnesis referents Agris Bukavs,
tiesneši Sandra Bakmane, Dailis Lazdiņš,
izskatīja rakstveida procesā civillietu - vienkāršotās procedūras lietu - biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" prasībā pret /pers. C/ par zaudējumu piedziņu sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 18.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

Prasītājs biedrība "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" (turpmāk arī - Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs) cēlis Vidzemes rajona tiesā prasību pret atbildētāju /pers. C/, lūdzot piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam 2145,15 EUR un visus tiesas izdevumus, kā arī noteikt tiesības prasītājam par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus 6% gadā no galvenā parāda.

Prasības pieteikumā (lietas 4.-9.lapa) norādīts, ka 2008.gada 10.augustā plkst.14.20 notika ceļu satiksmes negadījums - sadursme (turpmāk tekstā - CSNg), kurā tika iesaistīts atbildētājs kā transportlīdzekļa Audi 80 ar valsts reģ. Nr./reģistrācijas numurs/ tiesīgais lietotājs (transportlīdzekļa īpašnieks /pers. D/ ir miris pirms CSNg).

Par šo CSNg faktu tika izsniegta Ceļu policijas izziņa par ceļu satiksmes negadījumu. Nenoskaidrota vadītāja, kurš vadīja atbildētāja valdījumā un lietojumā esošu transportlīdzekli, rīcība bija cēloniskā sakarā ar CSNg izraisīšanu, kas ir apstiprināts ar minēto izziņu, administratīvā pārkāpuma protokolu lietā Nr.PA487044 un Cēsu rajona policijas pārvaldes KP 2009.gada 13.maija lēmumu.

Transportlīdzekļa Audi 80 ar valsts reģ.Nr./reģistrācijas numurs/ īpašnieka civiltiesiskā atbildība CSNg dienā nebija apdrošināta.

Saskaņā ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma (turpmāk – OCTA likums) 51.panta pirmās daļas 1.punktu transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs nodrošina apdrošināšanas atlīdzības izmaksu to zaudējumu segšanai, kurus nodarījis transportlīdzeklis, kura īpašnieks savu civiltiesisko atbildību nav apdrošinājis.

CSNg rezultātā tika nodarīti sekojoši zaudējumi un šajā sakarā tika veiktas sekojošas izmaksas.

Pirmkārt, par /pers. F/ piederošajam transportlīdzeklim Nissan Almera ar valsts reģ.Nr./reģistrācijas numurs/ radītajiem bojājumiem, pamatojoties uz atlīdzības pieteikumu, transportlīdzekļa apskates protokolu, zaudējumu aprēķinu, aktu par automašīnas nodošanu, SIA "V.Lauga" remonta darbu kalkulāciju un pavadzīmi-rēķinu Nr.ADL412775, AAS "BTA" 2008.gada 3.decembrī veica apdrošināšanas atlīdzības izmaksu 1260 LVL, kas ir apstiprināts ar maksājuma uzdevumu Nr.3846.

Pamatojoties uz AAS "BTA" 2009.gada 6.marta zaudējumu atlīdzības pieprasījumu un ADM rēķinu Nr.92/2009, izskatot atlīdzību lietas Nr.T-478/2009 materiālus par izmaksu saistībā ar CSNg, prasītājs 2009.gada 12.jūnijā pieņēmis lēmumus Nr.0971/T-478/2009 un Nr.0971/T-478/2009ADM atlīdzināt apdrošināšanas atlīdzību 1409,79 LVL kopsummā, t.sk. apdrošināšanas atlīdzība 1260 LVL un atlīdzību lietas administrēšanas izdevumus 149,79 LVL. 2009.gada 16.jūnijā un 17.jūlijā izmaksāti 1409,79 LVL, kas ir apstiprināts ar maksājuma uzdevumiem Nr.1315 un Nr.1607.

Otrkārt, par /pers. F/ veselības kaitējumu un, pamatojoties uz atlīdzības pieteikumu, eksperta atzinumu Nr.88, atlīdzības aprēķinu, AAS "BTA" 2009.gada 16.septembra zaudējumu atlīdzības pieprasījumu un ADM rēķinu Nr.176/2009, izskatot atlīdzību lietas Nr.AN-24/2009 materiālus saistībā ar CSNg, prasītājs 2009.gada 27.oktobrī pieņēmis lēmumus Nr.l735/AN-24/2009ADM un Nr.l735/AN-24/2009 izmaksāt atlīdzību /pers. F/ 166,97 LVL un atlīdzību lietas administrēšanas izdevumus AAS "BTA" 67,15 LVL, kopā 234,12 LVL. 2009.gada 29.oktobrī un 13.novembrī izmaksāti 234,12 LVL, kas ir apstiprināts ar maksājuma uzdevumiem Nr.2331 un Nr.2444.

Tādā kārtā saistībā ar minēto 2008.gada 10.augusta CSNg prasītājs izmaksāja /pers. F/ un AAS "BTA" 1643,91 LVL jeb 2339,07 EUR kopsummā.

Transportlīdzeklis ir paaugstinātas bīstamības avots, līdz ar to saskaņā ar OCTA likuma 3.pantu obligātās apdrošināšanas objekts ir transportlīdzekļa īpašnieka vai tiesīgā lietotāja (valdītāja/turētāja) civiltiesiskā atbildība par ceļu satiksmes negadījumā nodarīto zaudējumu trešajai personai. Atbildētāja kā transportlīdzekļa turētāja atbildības pamatā ir viņa pieļautā bezdarbība, jo no Civillikuma kopsakarā ar OCTA likuma 3.pantu un Ceļu satiksmes likuma 20.pantu izriet transportlīdzekļa īpašnieka paaugstinātas rūpības pienākums, kas tajā skaitā ietver arī pienākumu nepārtraukti sekot tam, kur atrodas transportlīdzeklis un kas to vada, kā arī rūpēties, lai attiecīgā persona nepieļautu tiesību normām neatbilstošu rīcību.

Likuma norma par Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja tiesībām iesniegt regresa prasību pret ceļu satiksmes negadījumu izraisījušā transportlīdzekļa īpašnieku, kurš nav apdrošinājis savu civiltiesisko atbildību, vai šā transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju tieši saistāma ar līdzekļu atgūšanu Garantijas fondā.

Prasītājs, izvērtējot visus atlīdzību lietas apstākļus un naudas līdzekļu atgūšanas iespējamību Garantiju fondā, ņemot vērā arī faktu, ka transportlīdzekļa vadītājs nav noskaidrots, kā arī vadoties no likumu normām, nolēma celt prasību pret transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju/turētāju - transportlīdzekļa īpašnieka /pers. D/ mantinieku /pers. C/, kurš pienācīgā kārtā nebija apdrošinājis īpašnieka civiltiesisko atbildību.

Prasītājs 2011.gada 4.oktobrī, 2012.gada 3.aprīlī, 2016.gada 11.novembrī nosūtīja atbildētājam pretenzijas par zaudējumu atlīdzināšanu

Pēc pretenziju saņemšanas atbildētājs ir veicis daļēju samaksu 280 EUR, līdz ar ko atlikusī neatlīdzināto zaudējumu summa ir 2059,07 EUR.

Tā kā atbildētājs nesedza prasītājam zaudējumus labprātīgi pilnā apmērā, prasītājs atbilstoši 2008.gada 3.novembra sadarbības

līguma Nr.00910-10-08 nosacījumiem un izsniegtajai pilnvarai ir pilnvarojis SIA "Julianus Inkasso Latvija" iekasēt no atbildētāja iepriekšminētos zaudējumus, līdz ar ko prasītājam ir radušies papildu zaudējumi fiksētās maksas 60,50 LVL, t.sk. PVN 21% (86,08 EUR) apmērā par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā (nepieciešamo dokumentu izprasīšana un to apkopošana, prasības pieteikuma sagatavošana, nosūtīšana), kas ir apstiprināts ar pakalpojuma cenrādi pie sadarbības līguma, SIA "Julianus Inkasso Latvija" faktūrrēķinu un prasītāja maksājuma uzdevumu.

OCTA likuma 51.panta trešās daļas 1.punkts paredz, ka no Garantijas fonda sedz ne tikai izdevumus par ekspertīzi vai citām prasības nokārtošanai nepieciešamajām darbībām, ja saskaņā ar OCTA likumu Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs pieņem lēmumu par apdrošināšanas atlīdzību, bet arī izdevumus, kas radušies, atgūstot no Garantijas fonda izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības regresa kārtībā. Likumdevējs skaidri ir norādījis, kādi zaudējumi vēl rodas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojam, un tie ir prasību nokārtošanai nepieciešamie izdevumi - 1) izdevumi par ekspertīzi vai citām prasības nokārtošanai nepieciešamajām darbībām, un 2) izdevumi, kas radušies, atgūstot no Garantijas fonda izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības regresa kārtībā (prasībā saukti par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanas izdevumiem 86,08 EUR (60,50 LVL)), kas izmaksājami no Garantijas fonda.

Tādējādi zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanas izdevumi 86,08 EUR (t.sk. PVN 21%) OCTA likuma 51.panta trešās daļas 1.punkta izpratnē ir izdevumi, kas prasītājam radušies, atgūstot no Garantijas fonda izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību regresa kārtībā.

Administrēšanas izdevumi tāpat kā trešajai personai izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība rada prasītājam mantiski novērtējamu pamatumu jeb zaudējumus.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Civillikuma 1759., 1779., 1784.panta nosacījumiem, kā arī OCTA likuma 51.panta trešās daļas 1.punkta nosacījumiem, prasītājs uzskata, ka atbildētāja pienākums ir segt ne tikai zaudējumus, kas saistīti ar apdrošināšanas atlīdzības izmaksu un likumiskos procentus par apmaksas kavējumu, bet arī papildu zaudējumus, kas saistīti ar zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā.

Prasība pamatota ar Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 41.panta otrās daļas 1.punktu, 51.panta trešās daļas 1.punktu, Civillikuma 3., 1759., 1765., 1775., 1779., 1784., 1895.pantu.

Atbildētājs iesniedzis tiesā paskaidrojumus (lietas 85.-90.lapa), kuros norādījis, ka prasība celta pret nešto atbildētāju un ir noraidāma.

Saskaņā ar OCTA likuma 1.panta 13.punktu transportlīdzekļa īpašnieks ir fiziskā vai juridiskā persona, kurai pieder transportlīdzeklis, vai uz kuras vārda reģistrēts transportlīdzeklis. Tiesas, piemērojot šo normu, ir atzinušas, ka šī norma nodibina prezumpciju par personu kā transportlīdzekļa īpašnieku, ja tā par tādu reģistrēta transportlīdzekļu un to vadītāju reģistrā. Šo prezumpciju var apgāzt gadījumā, ja persona, kurai pieder transportlīdzeklis, var pierādīt īpašuma tiesību esamības faktu, pat ja šī persona nav par tādu reģistrēta minētajā reģistrā.

Prasības pieteikumā nepārprotami norādīts, ka par automašīnas Audi 80 īpašnieku CSNg brīdī bija reģistrēts /pers. D/, kurš miris pirms CSNg.

Arī automašīnas Audi 80 vadītājs, kas piedalījies CSNg, nav noskaidrots, kas pamatots ar ceļu policijas izsniegtu izziņu.

Nav konstatējama prettiesiska /pers. C/ darbība vai bezdarbība - atbildētājs nav bijis ne automašīnas īpašnieks, ne tiesiskais valdītājs. Prasībā norādītais par mantinieka statusu ir tikai prasītāja ne ar ko nepamatots viedoklis.

Nav cēloniskā sakara starp /pers. C/ darbību vai bezdarbību (kuras nemaz nav bijis) un zaudējumiem, kas nodarīti CSNg (/pers. C/ piedalīšanās CSNg nav konstatēta).

Prasītājs sniedzis atsauksmi (lietas 95.-96.lapa) par atbildētāja paskaidrojumiem, norādot, ka paskaidrojumos izteiktie atbildētāja iebildumi ir nepamatoti šādu apsvērumu dēļ.

Atsaucoties uz OCTA likuma 41.panta otrās daļas 1.punktu, 1.panta 14.punktu, norāda, ka tiesīgā lietotāja jēdziens OCTA likuma izpratnē ir plašāks un aptver gan turētāju, gan vadītāju, gan valdītāju.

Prasītājs, izvērtējot visus atlīdzības lietas apstākļus un naudas līdzekļu atgūšanas iespējamību Garantiju fondā, ņemot vērā faktu, ka transportlīdzekļa vadītājs nebija noskaidrots (atstājis notikuma vietu), bet transportlīdzekļa reģistrētais īpašnieks /pers. D/ ir miris, nolēma celt prasību pret vienīgo subjektu regresa prasības celšanai - pret transportlīdzekļa īpašnieka /pers. D/ mantinieku /pers. C/, kurš OCTA likuma izpratnē ir uzskatāms par tiesīgo lietotāju un kurš pēc transportlīdzekļa īpašnieka /pers. D/ nāves ir pārņēmis transportlīdzekli un līdz ar to arī transportlīdzekļa īpašnieka atbildību par transportlīdzekļa ekspluatāciju.

Atbildētāja kā transportlīdzekļa turētāja atbildības pamatā ir viņa pieļautā bezdarbība, jo no Civillikuma kopsakarā ar OCTA likuma 3.pantu un Ceļu satiksmes likuma 20.pantu izriet transportlīdzekļa īpašnieka paaugstinātas rūpības pienākums, kas tajā skaitā ietver arī pienākumu nepārtraukti sekot tam, kur atrodas transportlīdzeklis un kas to vada, kā arī rūpēties, lai attiecīgā persona nepieļautu tiesību normām neatbilstošu rīcību.

Ceļu satiksmes likuma 44.panta otrā daļa paredz, ka par transportlīdzekļa ekspluatācijas rezultātā nodarīto zaudējumu atbild transportlīdzekļa īpašnieks vai valdītājs, ja viņš nepierāda, ka zaudējums radies nepārvaramas varas dēļ, ar paša cietušā nodomu vai cietušā rupjas neuzmanības dēļ vai arī citu iemeslu dēļ, kuri saskaņā ar likumu atbrīvo no atbildības par zaudējuma atlīdzību.

Šī transportlīdzekļa īpašnieka/tiesīgā lietotāja civiltiesiskā atbildība ir noteikta, nenosakot speciālus priekšnosacījumus zaudējumu piedziņas veikšanai, kā arī viennozīmīgi neprasa obligātu tiešu transportlīdzekļa īpašnieka/tiesīgā lietotāja vainu, lai iestātos viņa pienākums atlīdzināt zaudējumus. Tas ir saistīts ar to, ka transportlīdzeklis ir paaugstinātas bīstamības avots, pamatojoties uz ko atbildība var tikt noteikta, balstoties tikai uz risku, kuru transportlīdzekļa ekspluatācija rada apkārtējiem.

Tādā kārtā atbildētāja kā transportlīdzekļa tiesīgā lietotāja deliktatbildības pamatā ir viņa pieļautā bezdarbība, jo no Civillikuma kopsakarā ar OCTA likuma 3.pantu un Ceļu satiksmes likuma 20.pantu izriet transportlīdzekļa īpašnieka/tiesīgā lietotāja paaugstinātas rūpības pienākums, kas ietver sevī, tajā skaitā, bet ne tikai, pienākumu nepārtraukti sekot tam, vai ir veikta civiltiesiskā atbildības apdrošināšana attiecībā uz viņa īpašumā esošu transportlīdzekli, kur atrodas transportlīdzeklis un kas to vada, kā arī rūpēties, lai attiecīgā persona nepieļautu tiesību normām neatbilstošu rīcību.

Atbildētājs daļēji (280 EUR) ir atlīdzinājis zaudējumus saistībā ar CSNg un tādējādi ar konkludentām darbībām ir apstiprinājis savu atbildību par nodarītajiem zaudējumiem.

Atbildētāja vārdā viņa pārstāvis zvērināts advokāts Andris Bērziņš sniedzis paskaidrojumus (lietas 100.-102.lapa) par prasītāja atsauksmi.

Prasība celta pret nešto atbildētāju.

Saskaņā ar OCTA likuma 1.panta 13.punktu transportlīdzekļa īpašnieks ir fiziskā vai juridiskā persona, kurai pieder transportlīdzeklis, vai uz kuras vārda reģistrēts transportlīdzeklis.

Tiesas, piemērojot šo normu, ir atzinušas, ka tā nodibina prezumpciju par personu kā transportlīdzekļa īpašnieku, ja tā par tādu reģistrēta transportlīdzekļu un to vadītāju reģistrā. Šo prezumpciju var apgāzt gadījumā, ja persona, kurai pieder transportlīdzeklis, var pierādīt īpašuma tiesību

esamības faktu, pat ja šī persona nav par tādu reģistrēta minētajā reģistrā.

Tā, izskatot regresa prasības lietu pret personu, kura reģistrēta par transportlīdzekļa īpašnieku, Civillietu departaments lietā Nr.SKC-155/2010 norādīja, ka transportlīdzekļa īpašuma tiesību pāreja konstatējama un saistāma ar reģistrācijas faktu. Šo tēzi atkārtoja Civillietu departaments lietā Nr.SKC-765/2010, apstiprinot apelācijas instances tiesas sprieduma pareizību un norādot uz to, ka apelācijas instances tiesa pareizi secinājusi, ka atbildība par ceļu satiksmes negadījumu un transportlīdzekļa īpašuma tiesību pārejas jautājums saistāmi ar transportlīdzekļa reģistrācijas faktu.

Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja prasības pieteikumā nepārprotami norādīts, ka par automašīnas Audi 80 īpašnieku CSNg brīdī bija reģistrēts /pers. D/, kurš turklāt miris pirms CSNg.

Tādejādi /pers. D/ objektīvi nevarēja piedalīties CSNg un nekāds ar CSNg saistīts prasījums pret /pers. D/ nevarēja ietilpt mantojuma masā, ko mantojis /pers. C/.

Automašīnas Audi 80 vadītājs, kas piedalījies CSNg, nav noskaidrots.

Nav konstatējama prettiesiska /pers. C/ darbība vai bezdarbība. Atbildētājs nav bijis ne automašīnas īpašnieks, ne tiesiskais valdītājs. Prasībā norādītais par mantinieka statusu kopsakarā ir tikai prasītāja ne ar ko nepamatots viedoklis.

Nav cēloniskā sakara starp /pers. C/ darbību vai bezdarbību (kuras nemaz nav bijis) un zaudējumiem, kas nodarīti CSNg. /pers. C/ piedalīšanās CSNg nav konstatēta.

Nav pamata Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja viedoklim, ka /pers. C/ ar konkludentām darbībām būtu apstiprinājis savu atbildību par nodarītajiem zaudējumiem. /pers. C/ nekad nav atzinis jebkādu savu pienākumu segt ar CSNg saistītus jebkādus zaudējumus.

Ar Vidzemes rajona tiesas 2021.gada 18.jūnija spriedumu (lietas 138.-144.lapa) prasība apmierināta.

No /pers. C/ par labu biedrībai "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" nospriests piedzīt zaudējumus 2145,15 EUR un tiesāšanās izdevumus - valsts nodevu 320,45 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,30 EUR -, kopā 2468,90 EUR. Noteiktas prasītāja tiesības par laiku sākot ar brīdi, kad notecējis termiņš sprieduma labprātīgai izpildei, līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētāja /pers. C/ likumiskos 6% gadā no piespriestās parāda pamatsummas, ievērojot Civillikuma 1763.panta 1.punkta noteikumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

No spriedumā norādītā izriet, ka saskaņā ar Civillikuma 3.pantu strīda izšķiršanā piemērojamas likuma normas, kas bija spēkā ceļu satiksmes negadījuma brīdī.

Prasība celta par ārpuslīgumisko (delikta) atbildību.

Lai iestātos civiltiesiskā atbildība, ir jākonstatē trīs priekšnoteikumi: 1) tiesību aizskārēja neattaisnojama darbība, kas attiecīgos gadījumos ietver arī novērtējumu no vainojamības viedokļa, 2) zaudējumu esamība; 3) cēlonisks sakars starp zaudējumiem un neatļauto rīcību (sk. *K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006., 209.lpp.*).

Prasības priekšmets ir zaudējumu piedziņa regresa kārtībā par 2008.gada 10.augustā notikušo ceļu satiksmes negadījumu un tā izraisītajām sekām.

Saskaņā ar Civillikuma 1770.pantu ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums. Atbilstoši Civillikuma 1779.pantam katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis. Savukārt Civillikuma 1775.pants noteic, ka katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina.

No lietas materiāliem pievienotā 2008.gada 29.septembrī sastādītā administratīvā pārkāpuma protokola Nr.PA487044 izriet, ka 2008.gada 10.augustā plkst.14.20 Cēsu rajonā uz autoceļa Cēsis-Vecpiebalga-Madona 41 km, kur automašīna Audi 80 ar valsts Nr./reģistrācijas numurs/, ko vadīja nenoskaidrots vadītājs, iebrauca automašīnas Nissan Almera ar valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/ aizmugurējā daļā, kuru vadīja /pers. F/, un no negadījuma vietas aizbrauca.

No lietai pievienotā 2009.gada 13.maija lēmuma par krimināllietas Nr.11400033909 izbeigšanu izriet, ka 2009.gada 7.aprīlī uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 260.panta pirmās daļas par ceļa transporta negadījumu 2008.gada 10.augustā, kur automašīna Audi 80 ar valsts Nr./reģistrācijas numurs/, ko vadīja nenoskaidrots vadītājs, iebrauca automašīnas Nissan Almera ar valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/ aizmugurējā daļā, kuru vadīja /pers. F/, un no negadījuma vietas aizbrauca, un nolemts izbeigt kriminālprocesu.

No lietā iesniegtās izziņas par ceļu satiksmes negadījumu izriet, ka Valsts policijas Cēsu rajona policijas pārvaldē par minēto ceļu satiksmes negadījumu norādīts, ka ceļu satiksmes negadījumu izraisīja transportlīdzeklis Audi 80 ar valsts Nr./reģistrācijas numurs/, vadītājs nav noskaidrots, tāpēc pie administratīvās atbildības ticis saukts transportlīdzekļa Audi 80 turētājs par ziņu nesniegšanu, kurš 2008.gada 10.augustā Cēsu rajonā, Taurenes pagastā izraisīja minēto ceļu satiksmes negadījumu (CSN 4.0.0.punkts; APK 149.4.p.9.d.), uzlikts administratīvais sods. Tiesai netika iesniegti pierādījumi, ka minēto administratīvo sodu atbildētājs būtu pārsūdzējis.

Tiesai nav pamata apšaubīt minētajos dokumentos norādītos CSNg apstākļus.

Lietā ir strīds par to, vai atbildētājam ir jāatmaksā prasītājam radušies zaudējumi.

Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma (turpmāk – OCTA likums) 41.panta otrās daļas 1.punktā teikts, ka Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs ir tiesīgs iesniegt regresa prasību pret ceļu satiksmes negadījumā zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieku [..], ja tas nav apdrošinājis īpašnieka civiltiesisko atbildību, vai pret šā transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju. Prasītājs ir izmantojis savas tiesības un ir vērsies tiesā ar prasību par zaudējumu atlīdzināšanu pret personu, kuru uzskatīja par transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju.

OCTA likuma 1.panta 14.punktā norādīts, kas ir transportlīdzekļa tiesīgais lietotājs - fiziskā vai juridiskā persona, kura nav transportlīdzekļa īpašnieks, bet uz pilnvaras, īres līguma vai cita tiesiska pamata lieto transportlīdzekli ceļu satiksmē.

Kā noskaidrots pēc lietā iesniegtās mantojuma apliecības, tad 2008.gada 7.augustā zvērināta notāre Ineta Nīlandere apstiprinājusi mantojuma tiesībās uz 2008.gada 6.janvārī mirušā /pers. D/ mantojumu /pers. R/ uz 1/2 domājamo daļu un /pers. C/ uz 1/2 domājamo daļu. Mantojuma sastāvā ietverta automašīna Audi 80 ar valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/.

No lietā esošās Ceļu satiksmes drošības direkcijas (CSDD) 2009.gada 28.janvāra izdrukas par transportlīdzekļa Audi 80 reģistrācijas Nr. datiem redzams, ka CSDD reģistrēts /pers. C/ (tiesīgais lietotājs). Tiesa secina, ka /pers. C/ ir automašīnas Audi 80, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesīgais lietotājs.

Atbildētājs šīs publiskajā reģistrā esošās ziņas nav apstrīdējis, nav iesniedzis tiesai citus pierādījumus.

Tiesa ņem vērā prasītāja norādīto, ka atbildētājs pēc pretenzijas saņemšanas par zaudējumu segšanu nomaksājis 280 EUR, tādējādi atzīdams minēto zaudējumu apmēru. Arī par šo faktu atbildētājs nav iesniedzis pretējus apgalvojumus.

Tādēļ, pamatojoties uz minēto, tiesa uzskata, ka prasītājs pamatoti vērsies tiesā pret atbildētāju.

Saskaņā ar OCTA likuma 1.panta 4.punktu apdrošināšanas polise ir apdrošinātāja izsniegts noteikta parauga dokuments, kas apliecina, ka transportlīdzekļa īpašnieks un apdrošinātājs ir noslēguši apdrošināšanas līgumu.

Pamatojoties uz biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" datiem, CSNg brīdī atbildētājs nebija apdrošinājis savu

civiltiesisko atbildību, par ko nav strīda, jo lietā netika pierādīts pretējais. Tāpat no lietā esošās Ceļu satiksmes drošības direkcijas 2009.gada 28.janvāra izdrukas par transportlīdzekļa Audi 80 ar reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/ datiem redzams, ka transportlīdzekļa civiltiesiskā apdrošināšana bijusi no 01.07.2006.-30.09.2006.

OCTA likuma 18.pants noteic, ka, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, apdrošinātājs, kurš apdrošinājis zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesisko atbildību, vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs, ja apdrošināšanas atlīdzība izmaksājama no Garantijas fonda, saskaņā ar apdrošinātāja atbildības limitu atlīdzina šajā likumā noteiktajā kārtībā novērtētos zaudējumus, kas ceļu satiksmes negadījumā nodarīti trešajai personai.

Saskaņā ar minētā likuma 31.panta pirmo daļu apdrošinātāji, kas ir apdrošinājuši ceļu satiksmes negadījumos iesaistīto transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesisko atbildību, vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs, ņemot vērā ceļu satiksmes negadījuma apstākļus un pamatojoties uz Valsts policijas sastādītajiem dokumentiem un pieņemtajiem lēmumiem, izvērtē un nosaka katras ceļu satiksmes negadījumā iesaistītās personas atbildību par nodarītajiem zaudējumiem.

Atbilstoši minētā panta otrajai daļai zaudējumus atlīdzina tas apdrošinātājs, kurš apdrošinājis zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieka civiltiesisko atbildību, vai Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs.

Prasības pieteikumam pievienots 2008.gada 11.augusta /pers. F/ Kasko atlīdzības pieteikums par transportlīdzekļa bojājumiem vai bojāeju, 2008.gada 23.septembra transportlīdzekļa Nissan Almera ar valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/ apskates protokols un fotogrāfijas par nodarītajiem bojājumiem, AAS "BTA" 2008.gada 28.augusta zaudējumu aprēķins lietai Nr.03-53-00246/02-2008, 2008.gada 3.novembra SIA "V.Lauga" akts par automašīnas nodošanu Nissan Almera ar valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/ pēc remonta veikšanas, SIA "V.Lauga" remonta darba kalkulācija un 2008.gada 3.novembra pavadzīme-rēķins ADL412775 par automašīnas Nissan Almera ar valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/ remontu. Pievienots 2008.gada 3.decembra maksājuma uzdevums NR.3846, kur AAS "BTA" samaksā SIA "V.Lauga" 1260 LVL, kas apliecina transporta līdzekļa remontu apmaksu. Pievienota izdruka no CSDD par transportlīdzekļa Nissan Almera valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/ par transportlīdzekļa numura pārreģistrāciju 2008.gada 20.septembrī uz valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/.

Savukārt ar iesniegumu par regresa prasību konstatējams, ka AAS "Balta" vērsusies ar regresa prasību Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojā 2009.gada 6.martā par 1260 LVL izmaksāto apdrošināšanas atlīdzību.

Pamatojoties uz AAS "BTA" 2009.gada 6.marta par zaudējumu atlīdzības pieprasījumu un ADM rēķinu Nr.92/2009, prasītājs 2009.gada 12.jūnijā pieņēmis lēmumu Nr.0971/T-478/2009 par apdrošināšanas atlīdzības 1260 LVL un atlīdzības par lietas administrēšanas izdevumu 149,79 LVL izmaksu, un 2009.gada 16.jūnijā un 17.jūlijā izmaksāja 1409,79 LVL, ko apstiprina lietā iesniegtie 2009.gada 16.jūnija AS "Swedbank" maksājuma uzdevumi Nr.1315 un Nr.1607 (t.sk. ADM 149,79 LVL).

Tiesai nav pamata apšaubīt lietas materiālos esošo automašīnai nodarīto zaudējumu aprēķinu.

OCTA likuma 51.panta trešās daļas 1.punkts paredz, ka no Garantijas fonda sedz ne tikai izdevumus par ekspertīzi vai citām prasības nokārtošanai nepieciešamajām darbībām, ja saskaņā ar OCTA likumu Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs pieņem lēmumu par apdrošināšanas atlīdzību, bet arī izdevumus, kas radušies, atgūstot no Garantijas fonda izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības regresa kārtībā.

Savukārt /pers. F/ veselībai un, pamatojoties uz /pers. F/ 2009.gada 23.janvāra OCTA atlīdzības pieteikumu, Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra 2009.gada 20.aprīļa eksperta atzinumu Nr.88, 2009.gada 2.oktobra atlīdzības aprēķinu lietā Nr.TAB-53-00003/01-2009 par ārstēšanās izdevumu 166,97 LVL izmaksu, 2009.gada 16.septembra AAS "BTA" zaudējumu atlīdzības pieprasījumu Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojam un ADM rēķinu Nr.176/2009, izskatot atlīdzību lietas Nr.AN-24/2009 materiālus saistībā ar CSNg par 67,16 LVL, prasītājs 2009.gada 27.oktobrī pieņēma lēmumus Nr.1735/AN-24/2009ADM un Nr.l735/AN-24/2009 par izmaksu atlīdzību /pers. F/ 166,97 LVL un atlīdzību lietas administrēšanas izdevumus AAS "BTA" 67,15 LVL, kopā 234,12 LVL. Minēto summu prasītājs 2009.gada 29.oktobrī un 13.novembrī izmaksāja 234,12 LVL, ko apstiprina AS "Swedbank" maksājuma uzdevumi Nr.2331 (2009.gada 29.oktobrī) un Nr.2444 (2009.gada 13.novembrī) (t.sk. ADM 67,15 LVL).

2008.gada 3.novembrī starp prasītāju un SIA "Julianus Inkasso Latvija" noslēgts sadarbības līgums Nr.00910-10-08, saskaņā ar kuru prasītājs uzdevis, bet SIA "Julianus Inkasso Latvija" apņēmusies par samaksu veikt no sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas garantijas fonda izmaksāto naudas līdzekļu, kurus prasītājs izmaksājis saskaņā ar OCTA likumu, atgūšanu no personām, pret kurām prasītājs ir tiesīgs iesniegt regresa prasību.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 5.panta sesto daļu, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru.

Augstākās tiesas Civillietu departaments spriedumā lietā Nr.SKC-0093/2015 norādījis, ka Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 41.pants, kurā noteikts to subjektu loks, pret kuru apdrošinātājs vai Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs ir tiesīgi celt regresa prasību, neparedz ierobežojumus attiecībā uz regresa prasības tiesības īstenošanu tikai trešajām personām izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības summas apmērā. Pildot ar likumu noteikto pienākumu nodrošināt ceļu satiksmes negadījumā cietušo trešo personu interešu aizsardzību (Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likuma 44.panta pirmā daļa), Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs Garantijas fonda līdzekļus izlieto ne tikai apdrošināšanas atlīdzības izmaksai, bet arī ar to saistītu pasākumu finansēšanai. Šie izdevumi tāpat kā trešajai personai izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība rada prasītājai mantiski novērtējamu pametumu jeb zaudējumus (sk. *Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 30.jūnija spriedums lietā Nr.SKC-0093/2015*).

Ar lietā esošo 2009.gada 11.novembra rēķinu Nr.176/2009 un pielikumu Nr.1 un 2009.gada 13.novembra maksājuma uzdevumu Nr.2444 pierādīts, ka prasītājs ir samaksājis SIA "Julianus Inkasso Latvija" par konkrētās zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu izdevumus 86,08 EUR (60,50 LVL) no kopējās summas.

OCTA likuma 51.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka apdrošinātāji izveido un Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs administrē Garantijas fondu. Garantijas fonda mērķis ir nodrošināt apdrošināšanas atlīdzības izmaksu to zaudējumu segšanai, kurus nodarījis transportlīdzeklis, kura īpašnieks savu civiltiesisko atbildību nav apdrošinājis.

Savukārt OCTA likuma 51.panta trešās daļas 1.punkts noteic, ka no Garantijas fonda līdzekļiem sedz izdevumus par ekspertīzi vai citām prasības nokārtošanai nepieciešamajām darbībām, ja saskaņā ar šo likumu Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs pieņem lēmumu par apdrošināšanas atlīdzību, un izdevumus, kas radušies, atgūstot no Garantijas fonda izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības regresa kārtībā.

Tiesa secina, un lietā nav strīda, ka prasītājs izmaksājis /pers. F/ un AAS "BTA" apdrošināšanas atlīdzību 2339,09 EUR jeb 1643,91 LVL.

Ar lietā esošo 2011.gada 4.oktobra un 2012.gada 3.aprīļa pretenziju par zaudējumu atlīdzību apstiprinās prasītāja norādītais, ka atbildētājam sūtīti atgādinājumi samaksas labprātīgai veikšanai, izskaidrojot sekas, ja zaudējumi netiks samaksāti.

Savukārt 2016.gada 11.novembrī atbildētājam nosūtīts pirmstiesas brīdinājums, kur noteikts samaksas termiņš līdz 2016.gada 25.novembrim.

No prasītāja paskaidrotā izriet, ka atbildētājs pēc pretenziju saņemšanas veicis daļēju zaudējumu samaksu 280 EUR, līdz ar ko atlikusī neatlīdzināto zaudējumu summa ir 2059,07 EUR, kas piedzenama no atbildētāja par labu prasītājam.

Atbildētāja pilnvarotais pārstāvis lietas iztiesāšanas gaitā ir norādījis, ka ceļu satiksmes negadījuma brīdī atbildētājs nav bijis transportlīdzekļa Audi 80, valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, īpašnieks, jo automašīna piederējusi atbildētāja tēvam /pers. D/, kurš miris /miršanas datums/.

Kā jau tiesa norādīja iepriekš, tad no izdrukas par transportlīdzekļa ar Nr./reģistrācijas numurs/ informācijas redzams, ka automašīnas īpašnieks ir /pers. D/, bet tiesīgais lietotājs norādīts /pers. C/.

Tiesa norāda, ka neatbilst patiesībai atbildētāja norādītais tiesā, ka viņš par minēto automašīnu nav bijis lietas kursā, nezinot, kur automašīna esot.

/pers. D/ mira /miršanas datums/, mantojuma apliecība izsniegta 2008.gada 7.augustā un jau 2008.gada 10.augustā notika ceļu satiksmes negadījums, kā arī fakts, ka CSDD atbildētājs reģistrēts kā tiesīgais lietotājs.

Transportlīdzeklis ir paaugstinātas bīstamības avots, līdz ar to saskaņā ar OCTA likuma 3.pantu obligātās apdrošināšanas objekts ir transportlīdzekļa īpašnieka vai tiesīgā lietotāja (valdītāja/turētāja) civiltiesiskā atbildība par ceļu satiksmes negadījumā nodarīto zaudējumu trešajai personai.

Atbildētāja kā transportlīdzekļa turētāja atbildības pamatā ir viņa pieļautā bezdarbība, jo no Civillikuma kopsakarā ar OCTA likuma 3.pantu un Ceļu satiksmes likuma 20.pantu izriet transportlīdzekļa īpašnieka paaugstinātas rūpības pienākums, kas tajā skaitā ietver arī pienākumu nepārtraukti sekot tam, kur atrodas transportlīdzeklis un kas to vada, kā arī rūpēties, lai attiecīgā persona nepieļautu tiesību normām neatbilstošu rīcību.

Civillikuma 1775.pants nosaka, ka katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina.

Saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Tiesa atzīst, ka atbildētājs ir atzīstams par OCTA likuma 41.panta otrās daļas 1.punktā norādīto tiesību subjektu un ir atbildīgs par prasītājam radītiem zaudējumiem.

Tiesa atzīst, ka lietā ir konstatējami visi civiltiesiskās atbildības priekšnoteikumi - noticis transportlīdzekļa bojājums, zaudējumu esamība un cēloniskais sakars starp izdarīto nodarījumu un konstatētajiem zaudējumiem.

Lietas materiālos neatrodas un tiesā nav saņemti pierādījumi, ka atbildētājs minētajā termiņā būtu atlīdzinājis prasītājam nodarītos zaudējumus, līdz ar to ir atzīstams, ka no atbildētāja prasītāja labā piedzenami atbildētāja nodarītie zaudējumi 2145,15 EUR par izmaksātajām apdrošināšanas atlīdzībām un izdevumu atlīdzību par lietas administrēšanu.

Tiesa arī atzīst, ka prasītāja izmaksātie 86,08 EUR SIA "Julianus Inkasso Latvija" ir atzīstami par zaudējumiem, kurus prasītājam ir tiesības atprasīt no atbildētāja, jo tie ir uzskatāmi par izdevumiem, kas radušies, atgūstot no Garantijas fonda izmaksāto atlīdzību. Minētie zaudējumi prasītājam ir radušies tajā skaitā sakarā ar nepieciešamo dokumentu izprasīšanu un to apkopošanu, prasības pieteikuma sagatavošanu, nosūtīšanu, un atbildētājam ir pienākums tos atlīdzināt, ņemot vērā OCTA likuma 51.panta trešās daļas 1.punktu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu un Civillikuma 1765.pantu prasītājam noteiktas tiesības līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6% gadā no nenomaksātās piedzenamās pamatsummas.

Spriedumā izlemts jautājums par tiesāšanās izdevumu piedziņu.

Atbildētāja vārdā viņa pilnvarotais pārstāvis zvērināts advokāts Andris Bērziņš par spriedumu iesniedzis apelācijas sūdzību (lietas 147.-149.lapa), kurā lūdz prasību noraidīt.

No apelācijas sūdzībā norādītā izriet, ka prasība celta pret nelīsto atbildētāju.

Saskaņā ar OCTA likuma 1.panta 13.punktu transportlīdzekļa īpašnieks ir fiziskā vai juridiskā persona, kurai pieder transportlīdzeklis vai uz kuras vārda reģistrēts transportlīdzeklis. Tiesas, piemērojot šo normu, ir atzinušas, ka šī norma nodibina prezumpciju par personu kā transportlīdzekļa īpašnieku, ja tā par tādu reģistrēta transportlīdzekļu un to vadītāju reģistrā. Šo prezumpciju var apgāzt gadījumā, ja persona, kurai pieder transportlīdzeklis, var pierādīt īpašuma tiesību esamības faktu, pat ja šī persona nav par tādu reģistrēta minētajā reģistrā.

Tā, izskatot regresa prasības lietu pret personu, kura reģistrēta par transportlīdzekļa īpašnieku, Civillietu departaments lietā Nr.SKC-155/2010 norādīja, ka transportlīdzekļa īpašuma tiesību pāreja konstatējama un saistāma ar reģistrācijas faktu. Šo tēzi atkārtoja Civillietu departaments lietā Nr.SKC-765/2010, apstiprinot apelācijas instances tiesas sprieduma pareizību un norādot uz to, ka apelācijas instances tiesa pareizi secinājusi, ka atbildība par ceļu satiksmes negadījumu un transportlīdzekļa īpašuma tiesību pārejas jautājums saistāmi ar transportlīdzekļa reģistrācijas faktu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka par automašīnas Audi 80 īpašnieku CSNg brīdī bija reģistrēts /pers. D/, kurš turklāt miris pirms CSNg.

Tātad /pers. D/ objektīvi nevarēja piedalīties CSNg un nekāds ar CSNg saistīts prasījums pret /pers. D/ nevarēja ietilpt mantojuma masā, ko mantojis /pers. C/.

Prasībā aprakstītais ceļu satiksmes negadījums notika 2008.gada 10.augustā.

Tiesas secinājums par /pers. C/ atbildību ir nepareizs, jo CSNg brīdī atbildētājs nebija reģistrēts kā transportlīdzekļa īpašnieks.

Mantojuma apliecība tikai dod tiesības veikt transportlīdzekļa pārreģistrāciju uz mantinieku vārda.

Īpašuma tiesību maiņa un juridiskās saistības tiek fiksētas tikai no tā brīža, kad transportlīdzekļu reģistrā ir apstiprināta īpašnieka maiņu. Tas nozīmē, ka ar šo brīdi persona iegūst īpašuma tiesības uz konkrēto transportlīdzekli un persona atbild par izdarītajiem pārkāpumiem ceļu satiksmē.

Atbildētājam saskaņā ar mantojuma apliecību pienācās automašīnas 1/2 domājamā daļa.

2009.gada 28.janvāra izdruka par transportlīdzekļa Audi 80 reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/ nepierāda, ka CSNg brīdī /pers. C/ bija reģistrēts CSDD kā automašīnas tiesīgais lietotājs.

Automašīnas Audi 80 vadītājs, kas piedalījies CSNg, nav noskaidrots.

Tātad tiesas secinājums, ka /pers. C/ ir automašīnas Audi 80, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesīgais lietotājs, nav attiecināms uz CSNg brīdi un nerada /pers. C/ atbildības pienākumu par prasītāja prasījumu.

Tiesa nepamatoti konstatē, ka atbildētājs esot atzinis prasītājam nodarītos zaudējumus, jo pēc prasības saņemšanas ir samaksājis 280 EUR un par šo faktu neesot sniedzis pretējus apgalvojumus. Šādu viedokli atbildētājs kategoriski ir noraidījis tiesai iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos.

Tiesa aplami ir ņēmusi vērā prasītāja norādīto, ka atbildētājs pēc pretenzijas saņemšanas par zaudējumu segšanu nomaksājis 280 EUR, tādējādi atzīdams minēto zaudējumu apmēru.

Civillikuma 1433.pantā noteikts, ka pieņemt, ka piekrišana dota, var tikai likumā tieši noteiktos gadījumos. /pers. C/ nekad nav atzinis jebkādu savu pienākumu segt ar CSNg saistītus jebkādus zaudējumus.

Tiesa faktiskajiem apstākļiem neatbilstoši nepareizi interpretē faktu, ka atbildētājs nav pārsūdzējis administratīvo sodu, kas atbildētājam piemērots par ziņu nesniegšanu, kurš 2008.gada 10.augustā Cēsu rajonā, Taurenes pagastā izraisīja minēto ceļu satiksmes negadījumu. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.^{4} panta devītajā daļā noteiktā sankcija paredz materiālajā izteiksmē maznozīmīga naudas soda (7 EUR) vai tikai brīdinājuma piemērošanu. Šāda lēmuma pārsūdzēšana atbildētājam radītu ievērojamas materiālās izmaksas (attiecībā pret iespējamo sankciju), jo atbildētājam būtu nepieciešams lūgt kvalificētu juridisko palīdzību.

Tā kā administratīvais sods tika uzlikts par ziņu nesniegšanu (nevis, piemēram, CSNg izraisīšanu), atbildētājam bija tiesības paļauties, ka,

nepārsūdzot lēmumu par šādu formālu maznozīmīga pārkāpuma izdarīšanu, šis fakts tiesā nevar tikt iztulkots par savas vainas atzīšanu CSNg izraisīšanā un zaudējumu nodarīšanā.

Lietā nav konstatējami vismaz divi no trim zaudējumu atlīdzības obligātajiem priekšnosacījumiem. Proti, nav konstatējama prettiesiska /pers. C/ darbība vai bezdarbība (atbildētājs nav bijis ne automašīnas īpašnieks, ne tiesiskais valdītājs; prasībā norādītais par mantinieka statusu ir tikai prasītāja ne ar ko nepamatots viedoklis). Nav cēloniskā sakara starp /pers. C/ darbību vai bezdarbību (kuras nemaz nav bijis) un zaudējumiem, kas nodarīti CSNg (/pers. C/ piedalīšanās CSNg nav konstatēta).

Prasītājs rakstveida paskaidrojumu par apelācijas sūdzību tiesā nav iesniedzis.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 440.[11] panta pirmo daļu apelācijas sūdzība tiek izskatīta rakstveida procesā. Par lietas izskatīšanu lietas dalībniekiem paziņots.

Motīvu daļa

Novērtējusi prasības pieteikumā un apelācijas sūdzībā norādītos motīvus, lietā esošos rakstveida pierādījumus, tiesas kolēģija atzīst, ka biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" prasība ir pamatota un apmierināma.

No administratīvā pārkāpuma protokola (lietas 19.lapa) izriet, ka 2008.gada 10.augustā plkst.14.20 Cēsu rajonā uz autoceļa Cēsis-Vecpiebalga-Madona 41.kilometrā noticis ceļu satiksmes negadījums, kurā automašīna Audi 80, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, iebraukusi priekšā braucošajai automašīnai Nissan Almera, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, aizmugurējā daļā, to bojājot. Automašīna Audi 80 no negadījuma vietas aizbraukusi, neziņojot par to noteiktā kārtībā policijai.

Administratīvā pārkāpuma protokolā kā persona, kas saukta pie administratīvās atbildības, minēts atbildētājs /pers. C/. Protokolā norādīts, ka tiesiskais lietotājs, mantinieks nevar sniegt ziņas par personu, kas vadīja transportlīdzekli.

No Valsts policijas izsniegtās izziņas par ceļu satiksmes negadījumu (lietas 12.lapa) secināms, ka ceļu satiksmes negadījumu izraisīja transportlīdzeklis Audi, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, vadītājs nav noskaidrots, tāpēc pie administratīvās atbildības saukts transportlīdzekļa Audi turētājs par ziņu nesniegšanu, kurš 2008.gada 10.augustā izraisījis ceļu satiksmes negadījumu. Pamatojoties uz Latvijas APK 149.[4] panta devīto daļu viņam uzlikts administratīvais sods.

2009.gada 13.maija lēmumā par kriminālprocesa izbeigšanu (lietas 20.-21.lapa) norādīts, ka ceļu satiksmes negadījums noticis automašīnas Audi 80, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, vadītāja vainas dēļ, kurš pārkāpis Ceļu satiksmes noteikumu 10., 51., 112.punktu. Vadītājs nav noskaidrots.

Transportlīdzekļa Audi 80 ar valsts reģ.Nr./reģistrācijas numurs/ īpašnieka civiltiesiskā atbildība ceļu satiksmes negadījuma dienā nebija apdrošināta.

No lietas materiāliem izriet, ka ceļu satiksmes negadījumā vainojamās automašīnas Audi 80 vadītājs nav noskaidrots.

Saskaņā ar OCTA likuma 51.panta pirmās daļas 1.punktu apdrošinātāji izveido un Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs administrē Garantijas fondu; Garantijas fonda mērķis ir nodrošināt apdrošināšanas atlīdzības izmaksu to zaudējumu segšanai, kurus nodarījis transportlīdzeklis, kura īpašnieks savu civiltiesisko atbildību nav apdrošinājis.

Savukārt šī likuma 51.panta trešās daļas 1.punkts noteic, ka no Garantijas fonda līdzekļiem sedz izdevumus par ekspertīzi vai citām prasības nokārtošanai nepieciešamajām darbībām, ja saskaņā ar šo likumu Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs pieņem lēmumu par apdrošināšanas atlīdzību, un izdevumus, kas radušies, atgūstot no Garantijas fonda izmaksātās apdrošināšanas atlīdzības regresa kārtībā.

Sākotnēji AAS "BTA" veikusi apdrošināšanas atlīdzības izmaksu par otrai ceļu satiksmes negadījumā iesaistītajai, /pers. F/ piederošajai automašīnai Nissan Almera, nodarītajiem bojājumiem - remonta izdevumiem 1260 LVL (maksājuma uzdevums - lietas 35.lapa). Zaudējumu apmēru 1260 LVL apliecina SIA "V.Lauga" remonta darbu kalkulācija (lietas 33.lapa). Lietai pievienots arī 2008.gada 11.augusta /pers. F/ Kasko atlīdzības pieteikums par transportlīdzekļa bojājumiem vai bojāeju, 2008.gada 23.septembra transportlīdzekļa Nissan Almera apskates protokols un fotogrāfijas par nodarītajiem bojājumiem, AAS "BTA" 2008.gada 28.augusta zaudējumu aprēķins lietai Nr.03-53-00246/02-2008, 2008.gada 3.novembra SIA "V.Lauga" akts par automašīnas Nissan Almera nodošanu pēc remonta veikšanas (visi - lietas 22.-32.lapa), SIA "V.Lauga" 2008.gada 3.novembra pavadzīme-rēķins ADL 412775 par automašīnas Nissan Almera remontu (lietas 34.lapa).

Pamatojoties uz AAS "BTA" pieprasījumu (lietas 36.lapa) Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs 2009.gada 12.jūnijā pieņēmis lēmumu par izmaksu Nr.0971/T-478/2009, proti, izmaksāt AAS "BTA" apdrošināšanas atlīdzību 1260 LVL (lietas 40.lapa), kas pārskaitīta 2009.gada 16.jūnijā (lietas 43.lapa).

Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs 2009.gada 12.jūnijā pieņēmis arī lēmumu par izmaksu Nr.0971/T-478/2009ADM (lietas 41.lapa), proti, izmaksāt AAS "BTA" lietas administrēšanas izdevumus 149,79 LVL, kas izmaksāti 2009.gada 17.jūlijā (rēķins - lietas 37.lapa, pārskats - lietas 38.-39.lapa, maksājuma uzdevums - lietas 44.lapa).

/pers. F/ vērsusies AAS "BTA" ar atlīdzības pieteikumu par personai nodarītiem zaudējumiem (lietas 45.-46.lapa). AAS "BTA" veikusi atlīdzības aprēķinu, nosakot apmaksājamo summu 166,97 LVL (lietas 49.lapa).

Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs 2009.gada 27.oktobrī pieņēmis lēmumu par izmaksu 1735/AN-24/2009, nosakot izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību 166,97 LVL (lēmums - lietas 54.lapa), kas 2009.gada 3.novembrī pārskaitīta /pers. F/ (lietas 57.lapa).

Prasītājs 2009.gada 27.oktobrī pieņēmis arī lēmumu par izmaksu Nr.1735/AN-24/2009 (lietas 55.lapa) izmaksāt AAS "BTA" lietas administrēšanas izdevumus 67,15 LVL, kas 2009.gada 13.novembrī izmaksāti AAS "BTA" (rēķins - lietas 51.lapa, pārskats – lietas 52.-53.lapa, maksājuma uzdevums - lietas 58.lapa).

Tādējādi saistībā ar iepriekš minēto 2008.gada 10.augusta ceļu satiksmes negadījumu prasītājs izmaksājis AAS "BTA" un /pers. F/ kopā 1643,91 LVL jeb 2339,07 EUR.

Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs 2011.gada 4.oktobrī, 2012.gada 3.aprīlī nosūtījis /pers. C/ pretenzijas, bet 2016.gada 11.novembrī pirmstiesas brīdinājumu, lūdzot atlīdzināt zaudējumus (lietas 59.-61.lapa).

Lietā nav strīda, ka pēc prasītāja pretenziju saņemšanas /pers. C/ ir veicis daļēju samaksu 280 EUR, līdz ar to neatlīdzināto zaudējumu summa ir 2059,07 EUR.

Apelācijas sūdzībā nav izteikti iebildumi minētās atlīdzināmās summas vai kādas zaudējumu veidojošās sastāvdaļas pamatotībai kā tādai, un līdz ar to arī tiesai nav pamata to apšaubīt.

OCTA likuma 41.panta otrās daļas 1.punktā noteikts, ka Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs ir tiesīgs iesniegt regresa prasību pret ceļu

satiksmes negadījumā zaudējumu nodarījušā transportlīdzekļa īpašnieku vai - transportlīdzekļa līzinga gadījumā - līzinga ņēmēju, ja tas nav apdrošinājis īpašnieka civiltiesisko atbildību, vai pret šā transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju. Prasītājs izmantojis savas tiesības un vērsies tiesā ar prasību par zaudējumu atlīdzināšanu pret /pers. C/, kuru uzskata par transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju (turētāju).

No lietas materiāliem izriet, ka kā transportlīdzekļa Audi 80, reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, īpašnieks ceļu satiksmes negadījuma brīdī 2008.gada 10.augustā reģistrēts /pers. D/, kurš ir miris pirms ceļu satiksmes negadījuma /datums/(miršanas apliecība - lietas 16.lapa).

No mantojuma apliecības (lietas 125.lapa) izriet, ka uz miruša /pers. D/ atstāto mantojumu mantojuma tiesībās katrs 1/2 domājamās daļas apmērā apstiprinājušies atbildētājs /pers. C/ un /pers. R/. Mantojuma sastāvā norādīta arī automašīna Audi 80, valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/. Mantojuma apliecība izdota pirms ceļu satiksmes negadījuma - 2008.gada 7.augustā.

Ievērojot minēto, nav nekāda pamata apšaubīt, ka /pers. C/ pieņēmis /pers. D/ atstāto mantojumu, kurā ietilpa arī iepriekš minētā automašīna Audi 80.

Piebilstams, ka Civillikuma 1034.pantā iekļauta t.s. īpašumtiesību nepārtrauktības prezumpcija. Judikatūrā izteikta atziņa, ka "ja mantinieks mantojumu pieņem, mantojums pāriet viņa īpašumā jau ar mantojuma atstājēja nāvi. Mantojuma pieņemšanai ir atpakaļejošs spēks uz mantojuma atklāšanās momentu: pieņemtais mantojums tiek atzīts par mantiniekam piederošu no mantojuma atklāšanās laika" (sk. *Senāta 2019.gada 27.februāra sprieduma lietā Nr.SKC-29/2019 8.1.punkts, Senāta 2016.gada 29.februāra sprieduma lietā Nr.SKC-48/2016 10.punkts*).

Tiesa ņem vērā arī apstākli, ka atbilstoši Valsts policijas izdotajai izziņai (lietas 12.lapa) /pers. C/ piemērots administratīvais sods, kas paredzēts toreiz spēkā esošajā Latvijas APK 149.^{4} panta devītajā daļā, t.i., par ziņu nesniegšanu par transportlīdzekļa tiesīgo lietotāju. Sastādītajā protokolā (lietas 19.lapa) norādīts, ka automašīnas tiesiskais lietotājs, mantinieks, t.i., /pers. C/ nevar sniegt ziņas par personu, kas vadīja transportlīdzekli. Minētais apliecina, ka atbildētājs, būdams /pers. D/ mantinieks, netika norādījis nevienu citu personu, kas būtu attiecīgā transportlīdzekļa tiesīgais lietotājs. Nav strīda, ka lēmumu par administratīvā soda uzlikšanu /pers. C/ nav pārsūdzējis.

Tiesa ņem vērā arī faktu, ka atbildētājs pēc pretenzijas saņemšanas par zaudējumu segšanu tika uzsācis to samaksu, nomaksājot 280 EUR.

Ievērojot minēto to kopumā, analogi pirmās instances tiesas secinātajam, /pers. C/ atzīstams par automašīnas Audi 80, ar valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, tiesīgo lietotāju ceļu satiksmes negadījuma dienā, pret kuru saskaņā ar OCTA likuma 41.panta otrās daļas 1.punktu Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs ir tiesīgs iesniegt regresa prasību par zaudējumu atlīdzināšanu.

/pers. C/ nav norādījis, ka prasība būtu ceļama pret līdzmantinieci /pers. R/, nav norādījis viņu par transportlīdzekļa īpašnieci vai tiesīgo lietotāju.

Pastāvot iepriekš norādītajiem apstākļiem, apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nerada pamatu prasības noraidīšanai.

Papildus norādāms, ka lai gan apelācijas sūdzībā norādīta atsauce uz Senāta Civillietu departamenta 2010.gada 28.maija spriedumu lietā Nr.SKC-155/2010 un 2010.gada 17.jūnija rīcības sēdes lēmumu lietā Nr.SKC-765/2010, tomēr šajās lietās ir atšķirīgi lietas faktiskie un tiesiskie apstākļi, proti lemts jautājums par īpašuma tiesību pārejas brīdi gadījumos, kad atsavināts transportlīdzeklis pārdevuma ceļā. Konkrētajā tagad izskatāmajā lietā šāds jautājums netiek aplūkots.

Civillikuma 1770.pantā noteikts, ka ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pamet̄ums. Atbilstoši Civillikuma 1779.pantam katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību ir nodarījis. Civillikuma 1775.pants paredz, ka katrs zaudējums kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina.

Apelācijas sūdzībā nepamatoti norādīts, ka nav konstatējami divi no trim zaudējumu atlīdzības obligātajiem priekšnoteikumiem, t.i., ka nav konstatējama prettiesiska /pers. C/ darbība vai bezdarbība, ka nav cēloniska sakara starp viņa darbību un bezdarbību un nodarītajiem zaudējumiem. Šajā ziņā norādāms, ka /pers. C/ atbildības pamatā ir viņa pieļauta bezdarbība, jo, ja arī pats nav izraisījis ceļu satiksmes negadījumu, viņam bija pienākums pārliecināties, pie kura atrodas transportlīdzeklis; apdrošināt sauszemes transportlīdzekļa civiltiesisko atbildību, un tas ir cēloniskā sakarā ar prasītajam nodarītajiem zaudējumiem.

Tādējādi no /pers. C/ par labu prasītājam piedzenami zaudējumi 2059,07 EUR.

Analogi pirmās instances tiesai apelācijas instances tiesa atzīst, ka prasītāja izmaksātie SIA "Julianus Inkasso Latvija" 86,08 EUR, ieskaitot PVN (faktūrrēķins - lietas 77.lapa, maksājuma uzdevums - lietas 78.lapa), ir atzīstami par zaudējumiem, kurus prasītājam ir tiesības atprasīt no atbildētāja, jo tie uzskatāmi par izdevumiem, kas radušies, atgūstot no Garantijas fonda izmaksāto atlīdzību. Minētie zaudējumi prasītājam ir radušies tajā skaitā ar nepieciešamo dokumentu izprasīšanu un to apkopošanu, prasības pieteikuma sagatavošanu, nosūtīšanu, un atbildētājam ir pienākums tos atlīdzināt, ņemot vērā OCTA likuma 51.panta trešās daļas 1.punktu (sk. arī *Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 30.jūnija spriedumu lietā Nr.SKC-93/2015 un 2017.gada 17.maija spriedumu lietā Nr.SKC-212/2017*).

Daļā par šīs atlīdzības izmaksu apelācijas sūdzībā nekādi argumenti nav izteikti.

Līdz ar to kopā piedzenami zaudējumi 2145,15 EUR (saskaitot 2059,07 EUR un 86,08 EUR).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 195.pantam, Civillikuma 1759.panta 1.punktam, 1765.pantam prasītājam nosakāmas tiesības par laiku sākot ar brīdi, kad notecējis termiņš sprieduma labprātīgai izpildei, līdz sprieduma izpildei saņemt no /pers. C/ likumiskos procentus 6% gadā no piespriestās zaudējumu 2145,15 EUR summas, ievērojot Civillikuma 1763.panta 1.punkta noteikumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Spriedumā nosakāms, kam un kādā apmērā maksājami tiesāšanās izdevumi.

Tā kā prasība apmierināta, saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no atbildētāja par labu prasītājam piedzenami Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja samaksātie tiesas izdevumi - valsts nodeva 320,45 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,30 EUR (maksājumu dokumenti - lietas 10. un 11.lapa), kopā 323,75 EUR.

Lietā radušies ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 3,84 EUR. Tā kā prasītājs tos samaksājis 3,30 EUR, tad starpība - nenomaksātā summa 0,54 EUR saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu piedzenama no /pers. C/ valsts labā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} pantu nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš - 10 dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432., 433., 440.11, 440.^{12} pantu, Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda:

biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, par labu biedrībai "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs", reģistrācijas Nr.40008084453, zaudējumus 2145,15 EUR, tiesas izdevumus 323,75 EUR, kopā 2468,90 EUR (divus tūkstošus četrsimt sešdesmit astoņus *euro* un 90 centus).

Samaksa veicama biedrības "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" norēķinu kontā LV65HABA0551022538931, AS "Swedbank".

Noteikt biedrībai "Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju birojs" tiesības par laiku sākot ar dienu, kad notecējis termiņš sprieduma labprātīgai izpildei, līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no /pers. C/ likumiskos procentus 6% gadā no piespriestās zaudējumu 2145,15 EUR summas, ievērojot Civillikuma 1763.panta 1.punkta noteikumus, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Piedzīt no /pers. C/ par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 0,54 EUR (54 centi), kas nomaksājami Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, Valsts kasē. Maksājuma dokuments iesniedzams Vidzemes apgabaltiesā, nepārsniedzot sprieduma labprātīgas izpildes termiņu.

Noteikt /pers. C/ termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma likumīgā spēkā stāšanās dienas.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesnesis referents A.Bukavs

Tiesneši S.Bakmane

D.Lazdiņš